

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1125

Vragen van het lid **Wassenberg** (PvdD) aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over *de export van dolfijnen naar een pretpark in China* (ingezonden 7 oktober 2021).

Antwoord van Minister **Schouten** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) (ontvangen 15 december 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 481.

Vraag 1

Klopt het dat, voordat de dolfijnen, walrussen en zeeleeuwen op transport gaan, er aan drie voorwaarden voldoen moet zijn, te weten de CITES-exportvergunning (Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora), een veterinaire keuring (niet ouder dan 48 uur voor vertrek) en onderzoek in het kader van artikel 4.11 van het Besluit houders van dieren?¹

Antwoord 1

Het klopt dat voor de voorgenomen overdracht van deze dieren veterinaire en CITES-regelgeving geldt en dat op grond van artikel 4.11 van het Besluit houders van dieren de diereigenaar zich ervan moet verzekeren dat de ontvangende partij de dieren houdt, huisvest en verzorgt volgens de normen die voor (Nederlandse) diereigenaren gelden op grond van hoofdstuk 4.1 van dat Besluit.

Voor tuimelaar dolfijnen en walrussen is bij uitvoer een CITES-exportvergunning vereist. Deze CITES-vergunningen worden door de RVO uitgegeven. Californische zeeleeuwen worden niet beschermd onder het CITES-verdrag en voor die dieren geldt deze verplichting derhalve niet. Voor alle drie de diersoorten geldt dat kort voor vertrek een veterinaire keuring plaatsvindt om te waarborgen dat de dieren gezond en fit voor transport zijn. Die wordt uitgevoerd door een dierenarts van het Dolfinarium. Of tevens een veterinaire exportcertificaat vereist is, hangt af of het ontvangende land – in dit geval China – veterinaire importeisen stelt. Alleen in dat geval voert de NVWA ter controle een veterinaire keuring en exportcertificering uit. Het Dolfinarium heeft de NVWA vooralsnog niet op de hoogte gesteld van eventuele veterinaire importeisen van de Chinese autoriteiten.

¹ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 77, antwoord op vraag 7.

Vraag 2

Welke dierenarts voert de veterinaire keuring uit? Is deze dierenarts volledig onafhankelijk van het Dolfinarium, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het Hainan Ocean Paradise? Zo ja, kunt u dit aantonen?

Antwoord 2

Hierbij verwijst ik u naar het antwoord op vraag 1.

Vraag 3

Hoe ziet het onderzoek dat het Dolfinarium moet doen in het kader van artikel 4.11 Besluit houders van dieren eruit? Is dat een onderzoek ter plaatse?

Antwoord 3

De in artikel 4.11 van het Besluit opgenomen verplichting legt de verantwoordelijkheid bij de overdragende diertuin neer om diertuindieren naar een geschikte bestemming over te dragen. Het artikel geeft niet aan op welke wijze de overdragende diertuin onderzoek moet doen. Een onderzoek ter plaatse is derhalve geen verplichting, maar kan een manier zijn om zich ervan te verzekeren dat de dieren op die locatie worden gehouden, verzorgd en gehuisvest conform het Besluit Houders van dieren. De overdragende diertuin zal dit in elk geval in voldoende concrete mate moeten kunnen aantonen, waarbij het moment van overdracht als beslissend peilmoment geldt.

Vraag 4

Hoe toetst de RVO de uitvoering van dit onderzoek?

Antwoord 4

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beoordeelt of uit de aangeleverde informatie door het Dolfinarium blijkt dat de dieren in Hainan Ocean Paradise worden gehouden, verzorgd en gehuisvest op een wijze conform de hierboven genoemde voorschriften van het Besluit Houders van dieren. Dat doet RVO onder meer door de aangeleverde informatie te vergelijken met de meest recente eisen die diertuinorganisaties, zoals EAZA (European Association of Zoos and Aquaria), AZA (Association of Zoos and Aquariums) en EAAM (European Association for Aquatic Mammals) aan de huisvesting en verzorging van zeezoogdieren stellen. Wanneer er op basis van de beoordeling twijfel bestaat of de ontvangende diertuin voldoet aan de voorschriften, kan RVO aanvullend onderzoek doen of schakelen met derde partijen om te beoordelen of de overdragende diertuin aan artikel 4.11 van het Besluit houders van dieren voldoet. RVO kan ook gebruik maken van (externe) deskundigen. Tevens kan RVO aanvullende informatie opvragen bij de overdragende diertuin.

Om te kunnen concluderen dat het Dolfinarium aan artikel 4.11 heeft voldaan is vereist dat op het moment van overdracht alle verstrekte informatie actueel is en overeenkomt met de feitelijke situatie in Hainan Ocean Paradise. Het Dolfinarium zal RVO daarover tijdig, maar kort voor het moment van overdracht van de dieren informeren, zodat een definitieve beoordeling kan plaatsvinden.

Vraag 5

Maakt het volledige onderzoeksverslag deel uit van de onderliggende documenten van de exportvergunning? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Het onderzoek dat het Dolfinarium uitvoert vindt plaats op grond van de verplichting die volgt uit artikel 4.11 van het Besluit Houders van dieren. Van het uitgevoerde onderzoek in het kader van het Besluit wordt geen apart onderzoeksverslag gemaakt. Dolfinarium levert informatie aan en die wordt zorgvuldig beoordeeld door RVO.

Een CITES-exportvergunning heeft betrekking op de instandhouding van wilde diersoorten. Dierenwelzijn maakt daar geen onderdeel van uit. Het onderzoek staat hier derhalve los van.

Vraag 6

Bent u bereid om het onderzoek dat het Dolfinarium moet doen in het kader van artikel 4.11 Besluit houders van dieren, met de Kamer delen, zodra het gereed is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ik zie op voorhand geen bezwaar om de desbetreffende stukken te zijner tijd met uw Kamer te delen.

Vraag 7

Bent u het eens met de stelling dat het inzetten van de dieren als performers, zoals het doen van kunstjes op commando niet bijdraagt aan een goed dierenwelzijn en dat deze «dierpresentaties» daarom onderdeel zouden moeten zijn van de dierenwelzijnstoets? Bent u het eens met de stelling dat, indien het «niet in uw bevoegdheid ligt om de dierpresentaties in China te toetsen», de dierenwelzijnstoets met betrekking tot Hainan Ocean Paradise onvolledig en ontoereikend is? Zo nee, waarom niet?²

Antwoord 7

Ik deel de opvatting dat bij de overdracht het dierenwelzijn voorop moet staan.

Ten aanzien van het houden van dierpresentaties ben ik van mening dat die een educatief doel moeten dienen, zoals ook is bepaald in artikel 4.10, tweede lid, van het Besluit. Het educatieve doel van dierpresentaties wordt bij Nederlandse dierentuinen beoordeeld. Educatie maakt geen onderdeel uit van de toetsing op grond van 4.11 van het Besluit, omdat dit artikel specifiek ziet op het houden, huisvesten en verzorgen van dieren in de ontvangende dierentuinen, en niet op het tentoonstellen. Dat het niet in mijn bevoegdheid ligt om vanuit Nederland de dierpresentaties in China te inspecteren en daarop te handhaven, maakt niet dat de beoordeling op grond van 4.11 van het Besluit Houders van dieren ontoereikend is. Die wordt volledig uitgevoerd.

Vraag 8

Hoeveel verdient het Dolfinarium aan de verkoop van de acht dolfinen, twee walrussen en twee zeeleeuwen aan het Chinese pretpark Hainan Ocean Paradise? Kunt u de verkoopprijs van elk dier aangeven?

Antwoord 8

Het Dolfinarium ontvangt een onkostenvergoeding voor de overdracht van de twaalf dieren, onder meer voor de kosten van voer, verzorging, medicatie en het transport. De hoogte daarvan is onbekend en valt onder geheimhoudingsclausules in de afspraken tussen het Dolfinarium en Hainan Ocean Paradise.

Vraag 9

Is het voor Hainan Ocean Paradise toegestaan de aangekochte dolfinen, zeeleeuwen en walrussen door te verkopen aan een ander pretpark? Zo ja, erkent u dan dat hier een lacune in de Nederlandse wetgeving bestaat omdat alleen de dierenwelzijnsnormen bij de tussenhandelaar worden gecontroleerd?

Antwoord 9

Een eventuele overdracht van dieren van een Chinese dierentuin naar een derde partij in een ander land, is een aangelegenheid van die betrokken landen. Ik heb daarbij geen bevoegdheden en geen rechtsmacht en kan die evenmin met een wijziging van het Nederlands recht creëren. Ik ben enkel bevoegd om een Nederlandse dierentuin verplichtingen op te leggen en daarop te handhaven. Artikel 4.11 van het Besluit Houders ziet dan ook enkel op de huidige overdracht naar Hainan Ocean Paradise. Uit de gegevens die Dolfinarium heeft overgelegd blijkt overigens niet dat de Chinese dierentuin het voornemen heeft om de dieren door te verkopen.

---

² Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr 77, antwoord op vraag 4.

Vraag 10

Hoe kan het dat het Dolfinarium dieren verkoopt «om de resterende dieren meer bewegingsvrijheid te geven», terwijl de directeur van het Dolfinarium heeft aangegeven niet uit te sluiten om weer actief te gaan fokken?^{3 4} Waarom is het voor het Dolfinarium toegestaan om te fokken met dolfijnen als de dieren geen onderdeel zijn van het Europese instandhoudingsprogramma European Endangered Species Programme (EEP)?⁵

Antwoord 10

Zoals ik in mijn antwoorden op uw eerdere Kamervragen reeds heb ik aangegeven (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 77), vind ik het onwenselijk als het Dolfinarium met de overgebleven dieren zou fokken. Daarnaast vind ik dat, wanneer Dolfinarium toch met dieren fokt, dit moet bijdragen aan de instandhouding van de diersoort. Zo draagt het Europees instandhoudingsprogramma EEP bij aan zorg voor een gezonde en genetisch gevarieerde populatie van verschillende diersoorten binnen Europese diersoorten en zorgt het ervoor dat er niet meer dieren geboren worden dan noodzakelijk voor het programma.

Het Dolfinarium fokt momenteel niet met de dieren in de dierentuin en daartoe bestaat ook de komende jaren niet het voornemen. De dierentuin heeft mij verzekerd dat, mochten zij in een later stadium toch opnieuw willen gaan fokken met de dieren, het Dolfinarium zich opnieuw aansluit bij het EEP.

Vraag 11

Deelt u de mening dat het niet deel uit maken van het Europese instandhoudingsprogramma EEP, de verkoop van dieren (zogenaamd om leefruimte te maken) en de aankondiging van het weer actief willen fokken met dolfijnen de suggestie wekt dat het Dolfinarium dolfijnen wil gaan fokken voor de verkoop? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 11

Hierbij verwijs ik naar het antwoord op de vorige vraag.

Vraag 12

Kunt u deze vragen vóór 31 oktober beantwoorden, in verband met de rechtszaak tegen RVO, inzake het Dolfinarium aangespannen door House of Animals en Sea Shepherd?

Antwoord 12

Het is mij vanwege de vereiste zorgvuldigheid en afstemming niet gelukt uw vragen eerder dan heden te beantwoorden. Overigens wordt de door Sea Shepherd ingestelde beroepszaak op 6 januari 2022 door de rechtbank op zitting behandeld.

³ De Stentor, 28 september 2021, «Dolfinarium mag dieren aan China verkopen en is zélf verantwoordelijk voor diervriendelijke locatie», <https://www.destentor.nl/veluwe/dolfinarium-mag-dieren-aan-china-verkopen-en-is-zelf-verantwoordelijk-voor-diervriendelijke-locatie~a19df3a6/>

⁴ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr 77, antwoord op vraag 13.

⁵ Aanhangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr 77, antwoord op vraag 13.